

Krizový plán školy

Gymnázium J. Š. Baara, Domažlice, Pivovarská 323

Šk. rok 2024/2025

Krizový plán školy je součástí Preventivního programu školy a obsahuje návod k řešení krizových situací ve škole. S obsahem tohoto dokumentu byli všichni pracovníci školy seznámeni a jeho text mají neustále k dispozici. Krizový plán je též vyvěšen na webových stránkách školy.

V případě výskytu krizové situace jsou všichni zaměstnanci školy povinni podle Krizového plánu postupovat!

Krizový plán byl vypracován v souladu s platným zněním Školního řádu a vychází zejména z následujících dokumentů:

- Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT 21149/2016)
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č.j. 21291/2010-28)
- Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, (č.j.14423/99-22)
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu (č.j. 11696/2004-24)
- Pokyn MŠMT k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních (č.j. 16227/96-22)
- Materiál MŠMT s názvem Využití právních opatření při řešení problémového chování žáků na školách

Vypracovala: Mgr. Pavlína Vondrašová, školní metodička prevence

Konzultováno se školním preventivním týmem ve složení: Mgr. Jana Štenglová (ŘŠ), Mgr. Václav Kozina (zástupce ŘŠ), Mgr. Jan Anderle (VP)

Obsah:

A. Krizové situace

1. Užívání tabákových výrobků
2. Nález a požití alkoholu
3. Jiné omamné a psychotropní látky
4. Krádeže, vandalismus
5. Šikana
 - 5.1 Šikana učitele
 - 5.2 Kyberšikana
6. Nošení zbraní a předmětů ohrožujících zdraví
7. Agresivní chování

B. Výchovná opatření

Použité zkratky:

PPP – pedagogicko-psychologická poradna
ŘŠ – ředitel školy
ŠMP – školní metodička prevence
VP – výchovný poradce
TU – třídní učitel
OSPOD – orgán sociálně-právní ochrany dětí
OPL – omamné a psychotropní látky
ŠPT – školní preventivní tým

Kontakty:

Pedagogicko-psychologická poradna Domažlice,
tel. 379 724 276, jana.hendrichova@pepor-plzen.cz

OSPOD Domažlice, marie.freiova@mesto-domazlice.cz, tel. 379 719 285

Policie České republiky, tel. 158
Městská policie, tel. 156, 379 719 195 (Domažl.)
Záchranná služba, tel. 155

www.laxus.cz (problémy s OPL)

www.sikana.org (šikana)

www.internetporadna.cz (šikana)

CPPT, o.p.s., Plachého 6, Plzeň, www.cppt.cz
(OPL, šikana)

linka pro pomoc učitelům 841 220 220

linka bezpečí (pro děti a mládež) 116 111

Poznámka:

Protože je naše škola víceletým gymnáziem, studují u nás žáci (až na výjimky) ve věku od 11 do 19 let. Většina našich žáků tedy není plnoletá a v případě výskytu nějaké krizové situace, která se jich bude týkat, je škola povinná informovat zákonné zástupce těchto nezletilých žáků a následující ustanovení Krizového plánu jsou takto nastavena. Škola si je vědoma, že v případě, že se krizová situace bude týkat žáka naší školy, který již dosáhl plnoletosti, nesmí škola bez souhlasu takového žáka informovat o vzniklé situaci jeho zákonné zástupce, ačkoli text Krizového plánu takovou situaci explicitně nevyjadřuje.

A. Krizové situace

1. Užívání tabákových výrobků

Ve všech vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit.

Doporučený postup při porušení tohoto nařízení:

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně **nutné mu v další konzumaci zabránit**.
2. **Tabákový výrobek je nutno žákovi odebrat** a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat. Odebraný zbytek tabákového výrobku je odevzdán ŠMP nebo ŘŠ.
3. Pedagogický pracovník dále postupuje dle Školního řádu – o události **sepíše stručný záznam** s vyjádřením žáka (odkud, od koho má tabákový výrobek).
4. Vždy je informován ŠMP (ten založí záznam do své agendy) a ŘŠ. Z konzumace tabákových výrobků je nutné vyvodit **sankce podle Školního řádu**.
5. ŠMP provede **pohovor se žákem**, zejména za účelem odhadu míry závislosti žáka, vysvětlení zdravotních důsledků kouření, a následně naplánuje další postup (preventivní akce pro třídní kolektiv, monitoring ve škole atd.).
6. TU nebo ŠMP **informuje zákonného zástupce** žáka o rizikovém chování žáka, o postupu školy podle Školního řádu a o možné pomoci dítěti, pokud se jedná o nikoli ojedinělé kouření.
7. V závažných případech (zejména s ohledem na věk nebo chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola OSPOD.

2. Nález a požití alkoholu

Pokud je žák přistižen při **konzumaci alkoholu** v prostorách školy nebo v době školního vyučování či v rámci akcí školou pořádaných, je nutné dodržet následující postup:

1. Alkohol je třeba žákovi odebrat a **zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat**.
2. Podle závažnosti momentálního stavu žáka posoudí pedagogický pracovník, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
3. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a zavolá **lékařskou službu první pomoci a Policii ČR**. Pedagogický pracovník o vzniklé situaci **informuje zákonného zástupce žáka a ŘŠ**.
4. Pokud žák není ve stavu ohrožení života a zdraví, ale není ani schopen pokračovat ve vyučování, **vyrozumí škola zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl**, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže je zákonný zástupce nedostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů. TU nebo ŠMP sepíše **stručný záznam s vyjádřením žáka** (odkud, od koho má alkohol), toto založí ŠMP do své agendy a **informuje ŘŠ**.
5. Vyrozumění zákonného zástupce proběhne i v případě, že žák je nadále způsobilý k pobytu ve škole.
6. Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k OSPOD.
7. V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
8. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vždy vyvodit **sankce dle Školního řádu**.

Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno **navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů a distribuce alkoholu**. Je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. **Distribuce je trestným činem** (distribuované množství není pro posouzení trestnosti relevantní a je nutné vždy informovat Policii ČR), **užívání návykových látek včetně alkoholu je „pouze“ porušením Školního řádu**.

Samotné **přechování návykových látek** včetně alkoholu je tako protiprávním jednáním a pro posouzení, zda se jedná o trestný čin nebo pouze přestupek, je rozhodující množství, které žák má u sebe („množství větší než malé“). K případům, kdy je u žáka nalezen alkohol, aniž by jej žák současně požil, viz postup níže.

Stejný postup platí i v případech, kdy pedagogický pracovník zjistí, že **žák přišel do školy pod vlivem alkoholu**, a kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

Nález alkoholu ve škole:

Pokud pracovník školy nalezne v prostorách školy alkohol, postupuje takto:

1. Tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. O nález okamžitě uvědomí ŘŠ.
3. Nalezenou tekutinu uloží u ŘŠ pro případ usvědčujícího důkazu.
4. Je zaznamenán stručný záznam o události.
5. ŘŠ informuje o nález alkoholu ve škole Policii ČR.

Nález alkoholu u žáka:

Pokud pracovník školy zadrží alkohol u některého žáka, postupuje takto:

1. Zabavenou tekutinu nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury. Nelze též testovat samotného žáka!
2. **O nález okamžitě uvědomí ŘŠ**, následně též ŠMP a TU. **ŘŠ provede s žákem pohovor**.
 - Pokud není žák schopen rozhovoru (je opilý), je nutné zavolat záchrannou službu a zabavený alkohol předat lékaři. Okamžitě musí být informován i zákonný zástupce žáka a Policie ČR.
 - Pokud se během pohovoru ukáže, že žák, u kterého byl alkohol nalezen, nebyl jeho konzumentem, ale distributorem, jedná se trestný čin a je nutné okamžitě přivolat Policii ČR, která rozhodne o dalším postupu (podezření ze spáchání trestného činu). Policie informuje o vzniklé situaci zákonného zástupce žáka.
 - Pokud se během rozhovoru zjistí, že žák, u kterého byl alkohol nalezen, tento také konzumoval, jedná se o porušení Školního řádu a bude následovat kázeňský postih. Je informován zákonný zástupce žáka, v případě opakovaného nález u téhož žáka je informován i OSPOD.
3. Je sepsán **stručný záznam s vyjádřením žáka**, u kterého byl alkohol nalezen (datum, místo, čas nález a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo ten, který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je vždy přítomna ŘŠ nebo zástupce ŘŠ. Zápis záznamu založí ŠMP do své agendy.
4. ŘŠ informuje Policii ČR vždy, pokud se žák při pohovoru s ŘŠ ke konzumaci alkoholu nepřiznal. Testování a další postup zajistí Policie ČR. Žák musí být do příjezdu Policie ČR neustále pod dozorem. Není dovoleno provádět osobní prohlídku či prohlídku věcí žáka!

3. Jiné omamné a psychotropní látky

Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace OPL, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.

Škola stanovuje zákaz užívání OPL a jejich distribuci a přechovávání. Současně stanovuje zákaz vstupu do školy pod jejich vlivem. Dále stanovuje sankce za porušení zákazu ve Školním řádu. Porušení bude vždy projednáváno na pedagogické radě za účelem hodnocení chování žáka.

Ten, kdo se hodnověrným způsobem dozví, že jiný připravuje nebo páchá trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle §187 a §188 TZ a spáchání nebo dokončení takového trestního činu nepřekazí, se sám vystavuje trestnímu stíhání. Překazit takový čin lze tím, že ho včas oznámí orgánům Policie ČR nebo státnímu zástupci.

Konzumace OPL ve škole (postup je téměř shodný jako u konzumace alkoholu ve škole – viz výše)

1. V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu **v další konzumaci zabránit**. OPL je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
2. Podle závažnosti momentálního stavu žáka pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
3. V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je **ohrožen na zdraví a životě**, zajistí škola nezbytnou péči a volá **lékařskou službu první pomoci**.

Co dělat, než přijde lékař?

1. **Žák je při vědomí a došlo-li k otravě ústy:** podat větší množství vody. Pak vyvolat stlačením kořene jazyka zvracení. Ošetřit možná zranění a zajistit nepřetržitý dohled. Zabránit prochladnutí.
2. **Žák je při vědomí a došlo-li k otravě nitrožilní cestou nebo vdechnutím:** zvracení nemá smysl vyvolávat. Ošetřit možná zranění a zajistit dohled – hrozí riziko nesmyslného a nebezpečného jednání postiženého. Zabránit prochladnutí.
3. **Žák je v bezvědomí:** nikdy nepodávat postiženému nic ústy! Nesnažit se vyvolat zvracení – nebezpečí vdechnutí zvratků! Uvést do stabilizované polohy na bok, aby nezapadl jazyk. Ošetřit případná zranění, zajistit nepřetržitý dohled, zabránit prochladnutí. **Při zástavě dechu** uvolnit dýchací cesty a provést umělé dýchání. **Při srdeční zástavě** je nutné aplikovat kardio-pulmonární resuscitaci.
4. Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, vyrozumí pedagogický pracovník **ŘŠ nebo zástupce ŘŠ**. **ŘŠ informuje zákonného zástupce** žáka.
5. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. (Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů.)
6. V případě žákova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.

Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce dle Školního řádu. Je nutné **rozlišovat distributora od uživatele**. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, užívání OPL je porušením Školního řádu. **Navádění jiných žáků k užívání** návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.

Distribuce OPL ve škole:

Distribuce OPL je v ČR považována za protiprávní jednání a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující.

Přechovávání OPL je vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buďto jako přestupek, nebo v případě množství většího než malého jako trestný čin, ale toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih, který je stanoven Školním řádem.

Nález OPL ve škole:

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury a **okamžitě informují ŘŠ.**
2. Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží **látku do obálky**, napíše datum, čas, místo nálezů a obálku přelepí. Přelep opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
3. **ŘŠ vyrozumí Policii ČR**, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

Nález OPL u žáka:

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

1. Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury a **okamžitě informují ŘŠ.**
2. O nález sepiší **stručný záznam s vyjádřením žáka**, u kterého byla látka nalezena (datum, místo, čas nálezů a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena, nebo který látku odevzdal. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen ŘŠ, popřípadě ŠMP. Žáka je nutno do příjezdu policie mít pod dozorem. Pokud žák jeví známky intoxikace, či dokonce není schopen rozhovoru, ŘŠ zavolá okamžitě záchranou službu.
3. O nález látky je **informována Policie ČR**, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.
4. ŘŠ **informuje zákonného zástupce žáka**. Držení OPL a její konzumace na půdě školy je porušením Školního řádu a je nutno aplikovat příslušné kázeňské opatření.
5. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předá škola látku zajištěnou výše uvedeným způsobem přivolanému lékaři (možnost usnadnění léčby, neboť u řady jedů jsou známy protijedy). Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.
6. Pokud se v pohovoru se žákem dle bodu 2 zjistí, že žák, u něhož byla OPL zadržena, **není konzumentem, ale distributorem** této látky, jedná se trestný čin a je nutné okamžitě volat Policii ČR.

V případě, kdy pracovníci školy mají **důvodné podezření**, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do **kompetence Policie ČR.**
2. Pracovník školy, který má toto podezření okamžitě informuje ŘŠ nebo zástupce ŘŠ.
3. ŘŠ informuje Policii ČR, zkonkultuje s ní další postup. Policie informuje zákonného zástupce žáka.
4. Žák je izolován od ostatních do příjezdu Policie ČR, je nutné ho mít neustále pod dohledem. U žáka se za žádných okolností neprovádí osobní prohlídka, ani prohlídka jeho věcí. Žádné testování!
5. Po příjezdu Policie ČR postupuje škola dle policejních instrukcí.

4. Krádeže, vandalismus

Krádeže a ničení majetku školy (vandalismus) jsou nejčastějšími formami protiprávního jednání, se kterými se setkáváme ve školním prostředí.

Obecný základní postup při nahlášení krádeže žákem:

1. Pořídit záznam na základě výpovědi poškozeného.
2. Věc ohlásit na Policii ČR nebo poučit zákonného zástupce poškozeného žáka, že má tuto možnost.
3. V případě, že je znám pachatel, je třeba předat věc orgánům činným v trestním řízení.

Kdy hlásit krádež rodičům? Rodičům poškozeného vždy ihned, rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin. Řada dětí krade proto, že je někdo krást poslal a oni z něj mají strach. Není to sice o nic menší krádež, ale je to informace, kterou by rodič měl vědět také.

Kdy hlásit Policii ČR? V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná (tzn. nad 5000,- Kč), nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo jeho zákonní zástupci. **Škola není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat.**

Kdy hlásit na OSPOD? V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

Postup při zjištění krádeže u žáka:

1. Pokud je žák přistižen při krádeži v areálu školy, pracovník školy ihned **informuje ŘŠ**.
2. ŘŠ a ŠMP provedou s žákem **rozhovor s cílem zjistit, zda kradl sám či zda byl ke krádeži donucen** jinou osobou. V tomto druhém případě je potřeba zjistit pravého viníka a případně věc dále šetřit jako šikanu. V prvním případě bude další postup záležet zejména na výši škody (do 5000,- Kč bude věc šetřena dále jako přestupek, nad 5000,- Kč jako trestný čin – záleží však na věku pachatele). O rozhovoru se provede zápis.
3. V případě škody vyšší než nepatrné informuje ŘŠ o krádeži **Policii ČR**. V případě recidivy nutno informovat také **OSPOD**.
4. Preferujte nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – **trvejte na tom, aby zloděj věc vrátil** přímo poškozenému, **omluvil se** a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
5. V souladu s čl. 4 Školního řádu škola nepřebírá odpovědnost za věci, které nejsou uloženy na místě k tomu určeném. Žákům není dovoleno nosit do školy bez závažného důvodu větší finanční hotovost nebo cenné předměty. Při ztrátě se neposkytuje žádná náhrada, neboť se na ně nevztahuje pojištění.

Postup při vzniku škody (vandalismus):

Každý je zodpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto po něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti.

1. Vznikne-li škoda na školním majetku, je třeba o celé záležitosti vyhotovit **záznam a pokusit se odhalit viníka**. O vzniklé škodě je **informován ŘŠ, ŠMP a VP**.
2. V případě, že škola viníka zná, bude na něm (respektive na jeho zákonném zástupci) v souladu s čl. 4 Školního řádu **vymáhat náhradu škody**. Jestliže žák, který škodu způsobil,

nejeví ochotu k její nápravě, případně je škoda takového rozsahu, že věc nelze svépomocně opravit, informujte zákonného zástupce žáka a dohodněte s ním způsob náhrady škody.

3. Před rozhodnutím o podobě náhrady škody provede ŠMP s tímto žákem **pohovor** a zjistí jeho postoj, motiv, snahu dobrovolně napravit škodu atd. ŠMP o tom učiní stručný zápis.
4. V případě větší škody (orientační hodnota zničené věci je vyšší než 5000,- Kč) a neochotě žáka (zákonného zástupce) škodu dobrovolně uhradit bude celá věc postoupena k dalšímu šetření **Policii ČR**.

Kdy hlásit vznik škody rodičům? V případě, kdy způsobená škoda je nepatrná nebo malá (dle trestního zákona činí výše škody nikoliv nepatrné 5.000,- Kč), je třeba věc oznámit rodičům tehdy, jestliže dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví žádnou snahu o nápravu. V případě škod většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) oznamujte rodičům vždy.

Kdy hlásit Policii ČR? V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo zákonní zástupci.

Kdy hlásit OSPOD? V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

5. Šikana

Jedná se o cílené a obvykle opakované užití násilí jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumějí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí druhé osoby, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování.

Za šikanování se nepovažuje škádlení a jednorázová agrese. Např. když se poperou dva přibližně stejně silní žáci kvůli dívce, která se jim líbí oběma, nejde o šikanování, protože tu chybí nepoměr sil, kdy oběť se neumí nebo z různých příčin nemůže bránit.

Neexistuje žádný obecně platný návod, jak řešit šikanu, jedná se o příliš složitou a provázanou problematiku, proto uvádíme jen jakousi **metodiku první pomoci** pedagogů, která zahrnuje 4 kroky:

I. Diagnostika šikany: Při zhodnocování projevů násilí vždy posuďte, zda jsou přítomny znaky šikanování: záměrnost, opakování, samoučelnost agrese a nepoměr sil! Podrobně je diagnostika popsána v příloze č. 6 metodického doporučení MŠMT č.j. 21291/2010-28)

II. Vyšetřování

III. Náprava

IV. Léčba

Metody vyšetřování, nápravy a léčby jsou voleny dle závažnosti šikanování. Škola řeší šikanu podle předem zvolených postupů buď vlastními silami, nebo spolupracuje s dalšími institucemi. Rozlišujeme

dva stupně závažnosti – počáteční a pokročilý, které se odlišují charakteristickými rysy chování, spoluprací, vztahy a celkovou atmosférou ve skupině. **ŠMP** na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikany **rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si pozve odbornou pomoc.**

Pro případ výskytu šikany je na škole ustanovena **skupina osob zodpovědná za její řešení – výchovná komise (VK)**, kterou tvoří školní metodička prevence (ŠMP), výchovný poradce (VP) a tř. učitel (TU).

- A. Strategie první pomoci při počáteční šikaně se standardní formou** (první až třetí stupeň vývojové destrukce, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování ve skupině nejsou přijaty většinou)

Naše škola postupuje v souladu s Metodickým pokynem MŠMT k šikanování č.j. 22294/2013-1. Na základě tohoto metodického pokynu škola vytvořila vlastní Program proti šikanování, který je přílohou Školního řádu a jsou s ním na začátku každého školního roku seznámeni všichni pracovníci školy i všichni žáci školy.

- **Vyšetřování:** probíhá vlastními silami školy poté, co proběhla diagnostika - odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany;
 1. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s obětí. Oběti je nutno okamžitě zajistit ochranu.
 2. Izolování agresora, aby bylo zabráněno skupinové výpovědi, ovlivňování svědků atd.
 3. Nalezení vhodných svědků. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikdy však konfrontace oběti a agresora).
 4. Rozhovor s agresorem (individuální nebo komisionální) a s jeho rodiči.

- **Náprava:** je realizována

buď a) **metodou usmíření** – sleduje se vnitřní proměna vztahů mezi oběťmi a agresory k lepšímu, potrestání se nekoná; použití této metody je ale omezené, lze ji užít pouze u počátečních stadií a dětí mladšího školního věku,

nebo b) **metodou vnějšího nátlaku** – záměrem je přinutit trestem a strachem viníky k zastavení agresivního chování a k dodržování oficiálních norem;

1. Třídní hodina (jiný průběh u metody usmíření a jiný u metody nátlaku). Oznámení o potrestání agresorů před celou třídou. Šikana je na prvním místě považována za závažné porušení Školního řádu a budou z něj vyvozeny přísné sankce.
2. Rozhovor s rodiči oběti.
3. Třídní schůzka a informování ostatních rodičů ve třídě. Cílem je přesvědčit rodiče i žáky, že škola dokáže zajistit ochranu slabých před silnými (škola, která šikanu řeší, je pro dítě bezpečnějším prostředím, než škola, která tvrdí, že šikanu nezná).

- **Léčba:**

Následuje práce s celou třídou. Možno též stanovení ochránců oběti, poradit oběti, jak se chovat v případě opakování šikany, poskytnout pomoc při nalezení spojence – kamaráda, zpřísnění dozoru, aby se zabránilo další šikaně atd. Hlavně se však zaměřte na:

- **intervenční systematická práce TU, ŠMP a VP se školní skupinou** (cílem je zastavit sebedestrukci a nastartovat sebeozdravný proces skupiny a vnitřní proměnu vztahů ve třídě a posílit imunitu proti

případnému opakování šikanování; třídě bude poskytnuta pomoc při vytváření pravidel fungování třídy s cílem vytvořit v této třídě bezpečné klima)

- **pracuje se také s agresorem** (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí) s cílem zabránit pokračování závadného jednání – snaha o nápravu jeho chování; není - li vstřícný, pak uzavření písemné dohody – co nebude (bude) agresor dělat a stanovení, co se stane, když dohodu poruší (tzv. individuální výchovný plán); v případě potřeby se mu zprostředkuje péče PPP, SVP nebo jiných odborníků – klinických psychologů atd.

- B. Strategie při pokročilé šikaně s neobvyklou formou** – brutální a nestandardní – např. výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování (čtvrtý a pátý stupeň šikanování, kdy normy, hodnoty a postoje vůči šikanování byly přijaty většinou či dokonce všemi členy skupiny)

Škola od počátku řešení takové šikany spolupracuje s dalšími institucemi a orgány, a to zejména s PPP, SVP, OSPOD, Policií ČR.

- **Vyšetřování zahrnuje následující kroky:**

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení Policii ČR.
6. Vlastní vyšetřování – postupovat dle metodických doporučení přizvaného odborníka.

V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné jí zprostředkovat péči PPP, SVP, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

- **Náprava a léčba** jsou složité, realizují se na základě rady odborníků – především psychologů z PPP.

Je třeba zdůraznit významnou úlohu **spolupráce školy s rodiči oběti**.

5.1 Šikana učitele

Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako celostní problém, **který se týká všech členů školy**.

- A. Šikana ze strany žáků:**

1. **Pedagog v pozici oběti šikany či pedagog, který je takovéto situace svědkem**, vyhledá okamžitě pomoc. Obrací se na: ŘŠ, ŠMP, VP či jiného pedagogického pracovníka, ke kterému má důvěru. O vzniklé situaci je **vždy informován ŘŠ**.
2. Pokud se jedná o situaci ohrožující zdraví či bezpečí pracovníka, ŘŠ přivolá Policii ČR, nebo zajistí pomoc externího specialisty.
3. Školní preventivní tým zajistí další šetření, zejména:
 - **rozhovor s obětí**,
 - **rozhovor se svědky**,

- **rozhovor s agresorem** – nutno od samého počátku, kdy byla informace o šikaně předána k řešení, zajistit, aby se agresoři nemohli domlouvat na společné výpovědi, ani agresoři a svědci navzájem
 - **nikdy nedochází ke konfrontaci oběti a agresora,**
 - z rozhovoru se provádí **zápis,**
 - pokud není ŘŠ vyšetřování přítomen, je o výsledcích okamžitě informován.
4. **ŘŠ informuje zákonné zástupce agresora** o vzniklé situaci a pozve je do školy k pohovoru se školním preventivním týmem. ŠPT projedná se zákonnými zástupci žáka další postup. Z jednání se provede **zápis** – podepíše jej všichni přítomní.
 5. ŘŠ udělí agresorovi **výchovné opatření** v souladu se Školním řádem.
 6. ŘŠ informuje **Policii ČR či OSPOD,** pokud došlo k závažnějšímu případu šikanování.
 7. ŠMP a TU zajistí následnou práci s třídním kolektivem.
 8. ŘŠ nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu.

5.2 Kyberšikana

Kyberšikanu definujeme jako zneužití informačních komunikačních technologií, zejména pak mobilních telefonů a internetu k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrožit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočnický. Povaha a způsob provedení útoku pak určují stupeň závažnosti.

Zvláštnosti kyberšikany oproti tradiční nepřímé (psychické) šikaně: oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti; pokud je oběť šikanována ve třídě, svědky pomluv, nadávek, posmívání a ztrapňování je max. několik desítek lidí, ale v prostředí internetu je svědkem (ale i útočníkem) stejného chování klidně i několik desítek tisíc lidí!

Anonymita

- oběť o napadení leckdy ani nemusí dlouhou dobu vědět
- oběť není vždy schopná identifikovat či vystopovat agresora
- vnímání dopadu jednání - útočník nevidí přímou reakci oběti - odosobněnost útoku

Čas

- útoky se prostřednictvím internetu šíří mnohem rychleji než v realitě
- probíhají bez přestávek - oběť je šikanována 24 hodin denně, 7 dní v týdnu
- útok je možné provést kdykoli (0:00, při hodině matematiky apod.)
- příprava a realizace útoku není časově limitována

Místo

- agresor může provést útok odkudkoli (škola, hřiště, kavárna, doma,...)
- není nutná přítomnost agresora a oběti na stejném místě

Proměna profilu agresora i oběti

- pro útok není nutná fyzická, psychická či sociální zdatnost (oběť „klasické šikany“ může být kyberagresorem)
- podmínkou provedení útoku je „kybergramotnost“ a její úroveň
- kyber - prostor je dostupný komukoli

Postup:

1. Při zjištění kyberšikany je informován ŘŠ a ŠMP. Záleží, zda byla kyberšikana páčána ve škole nebo mimo školu. **Pokud byla kyberšikana spáchána mimo školní prostředí** (ve volném čase žáků), její řešení škola nepřijímá, ale je povinna informovat rodiče oběti a poskytnout jim pomoc, rady, kontakty pro další postup. Škola se v obou případech bude podílet na zajištění **ochrany oběti**.
 - V případě školní kyberšikany musí škola **shromáždit dostupné důkazy a postarat se o blokování agresora** tak, aby jeho útok na síti již nepokračoval. **Nutná spolupráce ŠMP a TU s odborníkem IT** (zálohování dat, zajištění stop,...).
2. **Informování zákonných zástupců** oběti i agresora.
3. **ŠMP kvalifikovaně rozhodne, zda se jedná o šikanu v počátečním stádiu a škola ji zvládne vyřešit**, nebo zda se již jedná o závažné jednání a věc bude předána Policii ČR s podezřením na spáchání trestného činu.
4. **Vyšetření** vzniklé situace, v případě potřeby zajistit pomoc a podporu externího pracovníka (IT expert, PPP, Policie ČR, Městská policie, krajský metodik prevence aj.).
5. Informování rodičů oběti i agresora.
6. **Potrestání viníků** dle Školního řádu.
7. **Práce s třídním kolektivem**, preventivní programy na míru, zavedení nového režimu v IVT učebnách, ...

4. Nošení zbraní a předmětů ohrožujících zdraví

Je zakázáno nosit do školy věci nebezpečné pro zdraví a život svůj a ostatních osob (obušky, hvězdice, tyče, struny, střelné zbraně, výbušniny, třaskaviny, petardy, zápalky a zapalovače, pornografický materiál, chemikálie...).

Postup v případě zjištění vnesení nebezpečných předmětů žákem do objektu školy:

- Informovat ŘŠ/VP/ŠMP.
- Zajistit nebezpečnou věc, ochránit zdraví žáka i ostatních členů školy.
- Okamžitě informovat zákonné zástupce žáka a vyzvat ho k pohovoru s TU a ŠMP.
- Vůči žákovi postupovat v souladu se Školním řádem.

5. Agresivní chování

Postup při agresivním chování žáka vůči učiteli:

1. Nedohadovat se, snížit hlas do klidnější polohy, mluvit spisovně, jasně a snažit se hovor ukončit nějak neutrálně („Nechme to být, možná jsem to přesně nepochopil.“ „Dobře, máme toho asi dneska všichni dost...“ „Jestli jsem tě naštvál, tak promiň.“)
2. **Uklidnit agresora (nezáleží na tom, kdo je v právu)**, podpora zbytku třídy, udržet třídu na své straně a v klidu (rozhodně nepomáhá hádání se s útočníkem).
3. V případě stupňování agrese je potřeba zajistit bezpečí zbytku třídy a také ochránit sám sebe, doporučuje se ústup ke dveřím a zavolání o pomoc.

Postup, když se pedagog ocitne u probíhající rvačky:

1. Zasahovat rozumně (odhadnout své fyzické možnosti při snaze ukončit fyzické násilí mezi žáky), v případě použití velké síly je možné zasahovat až ve chvíli, kdy se účastníci trochu unaví.
2. V případě nepoměru sil zavolat na pomoc další osoby.
3. Během vyšetřování po rvačce být věcný, neptat se stále dokola „proč“, neboť agresori mají zjitřené emoce a cílem je situaci pro tento okamžik uklidnit.
4. Omezit se na stručné vysvětlení, že problémy se dají řešit i jinak.
5. Soustředit se hlavně na případná zranění a jejich ošetření.
6. O události provést zápis.

B. Výchovná opatření

Pro potrestání aktérů/agresorů/viníků lze užit následující výchovná opatření:

- **napomenutí a důtka TU, důtka ŘŠ**
- **podmíněné vyloučení a vyloučení ze studia**
- **převedení žáka do jiné třídy**

V mimořádných situacích je možnost užit i jiná opatření:

- ŘŠ doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu;
- ŘŠ podá návrh na OSPOD k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Důležité kontakty:

Školní preventivní tým	Telefon
Mgr. Jana Štenglová, ředitelka školy	379 414 210
Mgr. Václav Kozina, zástupce ŘŠ	379 414 212
Mgr. Jan Anderle, výchovný poradce	379 414 219
Mgr. Pavlína Vondrašová, školní metodička prevence	379 414 235
Radka Nebehajová, sekretariát	379 414 211